

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 476/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], proti príkazom Špecializovaného trestného súdu č. k. BB-ŠTS-V-44-1/17-Ntt-29 z 18. januára 2017 a č. k. BB-ŠTS-V-45-1/17-Ntt-30 z 18. januára 2017 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 8. augusta 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia jeho práv čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 21 ods. 1 a 3, čl. 22 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) príkazmi Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) č. k. BB-ŠTS-V-44-1/17-Ntt-29 z 18. januára 2017 a č. k. BB-ŠTS-V-45-1/17-Ntt-30 z 18. januára 2017 (ďalej len „napadnuté príkazy“). Navrhuje zrušiť napadnuté príkazy a prikázať špecializovanému súdu, aby zabezpečil zlikvidovanie všetkých záznamov získaných realizáciou napadnutých príkazov, a priznať primerané finančné zadostučinenie. Zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ získal informácie o obsahu a nezákonnosti napadnutých príkazov 12. júla 2023 od svojho syna [REDAKOVANÉ]. Na základe príkazov boli tajne sledované priestory motorového vozidla, ktoré sťažovateľ používal spolu s manželkou, čo preukazujú vyhotovené zvukové záznamy, teda sledovanie sa ich dotklo, hoci neboli v záujme vyšetrovacích orgánov ani stranou trestného konania skončeného rozsudkom

špecializovaného súdu č. k. BB-4T 36/2018 z 25. septembra 2020 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 To 3/2021 zo 7. júla 2021, teda nemali právo nahliadať do spisu. Vzhľadom na úmrtie manželky sťažovateľa v roku 2018 mu prináleží okrem postavenia priamej obete aj postavenie nepriamej obete v súvislosti s porušením práva nebohej manželky podľa čl. 8 dohovoru.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Napadnuté príkazy vydané podľa § 114 ods. 1, 2 a 3 Trestného poriadku na vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov v automobiloch používaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a ďalšími osobami sú nezákonné. Pre nedostatok odôvodnenia sú aj nepreskúmateľné, formálne, bez argumentácie vysvetľujúcej naplnenie zákonných podmienok na ich vydanie, doslovne bol prevzatý obsah návrhu prokuratúry. Vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov vykonával nepríslušný policajný orgán, a to útvar Polície Českej republiky. Napadnuté príkazy boli špecializovaným súdom vydané len *pro forma* k už nasadeným informačno-technickým prostriedkom, nemohli byť vydané na vyhotovovanie záznamov útvarom Polície Českej republiky v čase pohybu automobilov na území Slovenskej republiky. Neboli v nich špecifikované konkrétne informačno-technické prostriedky. Orgány vykonávajúce vyšetrovanie tak mali neobmedzenú mieru voľnej úvahy pri posudzovaní účelnosti a spôsobu monitorovania. Nebol nimi daný súhlas na vstup do obydľia a na účely nainštalovania informačno-technických prostriedkov do automobilov bolo nevyhnutné do nich (ako do iných priestorov) vstúpiť, preto došlo k zásahu do nedotknuteľnosti obydľia.

4. Sťažovateľ namieta viaceré skutočnosti, ktoré podľa neho príkazy neobsahujú (preverovanie užívateľov automobilov a vzťah podozrivých osôb k vlastníkovi, indicie o využívaní vozidla podozrivými, posúdenie proporcionality zásahu, možnosti vykonania vyšetrovania menej rušivými prostriedkami, údaje o predchádzajúcom neúčinnom alebo podstatne sťaženom odhaľovaní a dokumentovaní trestnej činnosti). Nedošlo preto k účinnej súdnej kontrole, vyhotovovanie záznamov na základe napadnutých príkazov nepodliehalo nepretržitej a nezávislej súdnej kontrole. Z príkazov nevyplýva, že by špecializovaný súd nariadil orgánom činným v trestnom konaní priebežne podávať správy o vyhodnotení záznamov a že by skúmal ďalšie trvanie dôvodov na vyhotovovanie záznamov. Napriek tomu, že z príkazov vyplýva, že boli vydané len na účely monitorovania komunikácie pri stretnutiach medzi podozrivými, neboli prijaté žiadne opatrenia na zabránenie priestorového odpočúvania nezáujmových osôb. V priestorovom odpočúvaní sa pokračovalo, hoci reálny priebeh nenasvedčoval napĺňaniu predpokladaných dôvodov a otázne je, či bolo vyhotovovanie záznamov na základe napadnutých príkazov predčasne skončené podľa druhej vety § 114 ods. 5 Trestného poriadku a či táto skutočnosť bola bez meškania oznámená sudcovi pre prípravné konanie. Uvedené ustanovenie navyše nie je v súlade s čl. 8 dohovoru. Pri vyhotovovaní záznamov v automobiloch za použitia informačno-technických prostriedkov formou priestorového odposluchu nemohli zistiť a ani nezistili skutočnosti významné pre trestné konanie, preto záznamy musia byť bez meškania zničené. Sťažovateľ sa nemôže domáhať ochrany svojich práv na všeobecnom súde, pretože proti nemu nebolo a nie je vedené trestné konanie, v ktorom by mohol vzniesť námietku nezákonnosti priestorového odpočúvania svojej osoby.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou brojí proti príkazom na vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov vydaných v trestnom konaní, ktoré skončilo právoplatným odsúdením jeho synov.

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom skúmal, či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Napriek absencii právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať ho na doplnenie podania, vyhodnotiac ho za obsahovo natoľko zrozumiteľné, že umožňuje realizovať ústavný prieskum. Ústavný súd prioritne preskúmal splnenie podmienky dodržania lehoty podľa § 124 zákona o ústavnom súde.

8. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

9. Nedodržanie uvedenej lehoty je zákonom o ústavnom súde ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene. Ústavný súd opakovane vyslovil, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv (I. ÚS 109/06). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 124 zákona o ústavnom súde neumožňuje (napr. m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03).

10. Dodržanie lehoty sťažovateľ odôvodnil tvrdením, že informácie o obsahu a nezákonnosti napadnutých príkazov získal od svojho syna [REDAKOVANÉ] až 12. júla 2023. Toto tvrdenie neosvedčuje žiadnym dôkazom.

11. Samotné tvrdenie sťažovateľa o subjektívne determinovanom začiatku plynutia zákonnej lehoty na včasné podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutým príkazom špecializovaného súdu nie je postačujúce. Keďže sa napadnuté príkazy sťažovateľovi nedoručovali ani sa mu ich obsah neoznamoval, z pohľadu včasnej ochrany práv je pre plynutie lehoty rozhodujúce, kedy sa sťažovateľ mohol dozvedieť o existencii a obsahu napadnutých opatrení.

12. Sťažovateľ pritom neberie do úvahy skutočnosť, že hoci sám nebol stranou trestného konania, v ktorom boli vydané napadnuté príkazy, mohol jeho priebeh ovplyvniť a mal v ňom zákonom priznané určité procesné práva. Formálne teda splňal predpoklady na to, aby sa mohol stať aj subjektom trestného konania. Významným procesným oprávnením bola možnosť vo vlastnom mene napadnúť rozsudok odvolaním podaným v prospech obžalovaných, ktorá mu vyplývala z § 308 ods. 2 Trestného poriadku ako príbuznému v priamom rade. Toto ustanovenie predpokladá vedomosť vymedzeného okruhu osôb (príbuzní obžalovaného v priamom rade, jeho súrodenci, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh) o trestnom konaní ako takom a o detailoch jeho priebehu, hoci ide o sprostredkovanie cez osobu obžalovaného. U týchto osôb sa vychádza z toho, že z dôvodu osobnej blízkosti k obžalovaným majú osobný záujem na výsledku konania, preto je im okrem iných oprávnení (napr. právo odoprieť výpoveď ako svedok podľa § 130 Trestného poriadku) priznané aj uvedené procesné oprávnenie. Nie je vylúčené, že v prípade realizovania vplyvu na trestné konanie podaním odvolania by takáto osoba nemohla zároveň aj nahliadať do spisu so súhlasom predsedu senátu (§ 69 ods. 1 Trestného poriadku *in fine*).

13. Sťažovateľ neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by mohli spochybniť existenciu jeho osobného záujmu na výsledku trestného konania vedeného proti jeho synom. V ústavnej sťažnosti opisuje iba skutočnosti, ktoré majú svedčiť o dotknutí jeho vlastných záujmov, jeho súkromnej sféry (ako aj jeho alebo jej manželky). Z textu ústavnej sťažnosti je možné vyvodiť, že so synom [REDACTED] je v kontakte. Jednotlivé argumenty sťažovateľa sú v zásade totožné s tými, ktoré [REDACTED] a [REDACTED] uviedli v ich ústavnej sťažnosti smerujúcej proti napadnutým príkazom (sťažnosť doručená ústavnému súdu 31. augusta 2021, vedená pod sp. zn. Rvp 1794/2021).

14. Za týchto okolností považuje ústavný súd tvrdenie sťažovateľa, že o napadnutých príkazoch sa dozvedel 12. júla 2023, za celkom účelové, ktoré má za cieľ umelo predĺžiť zákonnú lehotu na podanie ústavnej sťažnosti. Ústavný súd za opísaného stavu nepovažuje za uveriteľnú sťažovateľom implikovanú skutočnosť, že so synom [REDACTED] nebol v kontakte už skôr a že nemal od neho informácie o priebehu trestného konania. Za rozhodujúce momenty ústavný súd považuje jednak dátum vyhlásenia rozsudku špecializovaného súdu 25. septembra 2020, ako aj uznesenia najvyššieho súdu zo 7. júla 2021 a doručenie písomných vyhotovení týchto rozhodnutí odsúdeným synom sťažovateľa. O obsahu uvedených rozhodnutí sa sťažovateľ mohol dozvedieť skôr ako takmer dva roky po právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku. Ak mohol podať odvolanie proti odsudzujúcemu rozsudku z 25. septembra 2020, je dôvod rozumne predpokladať, že sa dozvedel o napadnutých príkazoch skôr ako až 12. júla 2023 a mohol proti nim podať aj ústavnú sťažnosť. Inak by vznikla rozporná situácia, keď by odvolanie vo svojom mene v prospech niektorého zo svojich synov mohol sťažovateľ podať, avšak ústavnú sťažnosť na ochranu svojich vlastných práv by podať nemohol.

15. Za týchto okolností je ústavná sťažnosť smerujúca proti napadnutým príkazom špecializovaného súdu podaná po dvojmesačnej lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú (bod 1 výroku tohto uznesenia).

16. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v ústavnej sťažnosti.

III.1. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom:

17. V zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak navrhovateľ o to požiadava, ak to odôvodňujú jeho pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

18. Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom (ako to vyplýva z časti III tohto uznesenia) je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, II. ÚS 193/2020). Keďže nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhoviel (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu